

LIST VŠECH OBYVATEL HANSPAULKY A BABY
ČTENÍ O DNEŠKU I O DOBÁCH MINULÝCH

HANSPAULKA

YDÁVÁ TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL A ZÁKLADNÍ ŠKOLA HANSPAULKA

3/2016

19. ročník

ZDARMA

CO ?
NAJDETE UVNITŘ ?

Usedlost Thermanka ■ Bedřich Moldan
■ Květa Prücknerová čestná občanky Prahy 6 ■
† Jaroslav Folda ■ Pionýrská železnice
■ Ze školy a Sokola ■ Zahrada a květiny ■ Aktuality ■

Vážení přátelé,

konečně léto, jak má být. Zemědělci si sice stěžovali, že bylo vlhko, ale vloni bylo příliš sucho. Letos jsme si užili léta krásného, občas zapršelo, sudy na dešťovou vodu se průběžně doplňovaly, takže se ani nemuselo zalévat pitnou vodou. Život se zase začíná vracet do běžných kolejí. Děti jdou do školy, ty starší už budou jezdit mimo Hanspaulku. Čím to je, že člověku, když je mladý, nedělává problém opouštět školu, kamarády, domov... Těší se, že to nové, co přijde, bude ještě krásnější. Když člověk přichází do let a k rozumu, začíná si vážit toho, co je, dobrých lidí kolem sebe, a se změnami zachází opatrně. A čím je starší, tím víc si váží jistot. Těch nejistot a změn jsme si za život užili habaděj.

Nedávno jsem četla knihu o Británii. Zaujal mne obdivuhodný rys anglické národní povahy – smysl pro dějiny jako celek. Angličané chápou dějiny jako samozřejmou součást současnosti. Nebourají neustále pomníky a na jejich místě nestavějí nové, stejně dočasné, jako ty předchozí. Historické souvislosti jim neslouží jen k řečňování při významných příležitostech, ale dějinné události jsou součástí života rodiny a předků. I kontroverzní události jsou přijímány jako ucelený tok života. Tato nepřetrhaná nit dějin, vědomí práv a povinností, je základem pragmatického přístupu k životu. Angličané nemají sklony k idealismu a mysticismu. Na rozdíl od střední a východní Evropy, kde si lidé v mučednictví a mesiášství spíše libují, zde lidé netrpí mučednickým či mesiášským komplexem. Ostrovní filozofie je povětšinou velmi pragmatická, jak upozorňoval i Karel Čapek. Tento pragmatismus spojený se skeptickým názorem na svět se projevuje také v tom, že Britové a Britky, většinou silně konzervativní, nemají slovo pokrok rádi.

V jejich řeči i v textech se anglické slovo progress téměř nevyskytuje. A když, tak v poněkud obskurním kontextu.

Je to, co se nám předkládá jako pokrok, skutečně pokrokem? Kolem sebe vidíme, jak nedomyšlená zlepšení přinášejí komplikace. Tunel, který měl ulevit městu od dopravy, přivedl do města více aut. Nevím, jestli neustálé změny, nové a nové věci, snaha o nekonečné zvyšování HDP, auta bez řidičů, továrny bez lidí, nejsou cestou do pekel.

Zkuste si rozdělit lidi, věci, jevy na dvě kategorie. Na ty, co nám dávají, a ty, co nám berou. Jako příklad si vezměte levné potraviny (plně aditiv). Dávají, nebo berou? Jsou levné – ušetřím. Dávají ale našemu organismu to, co potřebuje, nebo si budu muset v lékárně koupit poměrně drahé doplňky stravy, bez kterých vyčerpaný organismus bude potřebovat léky? A co všechny ty „zázračné věci, bez kterých nemůžete být“? Opravdu je potřebujeme, nebo jen vychytrali marketingoví odborníci z nás chtějí vymámit naše peníze? A nepřináší celý ten „pokrok“ jen peníze těm, kteří ho nabízejí? Je pro nás opravdu výhodné, když si v obchodě sami načítáme ceny zboží, nebo se jen stáváme neplacenými zaměstnanci obchodu?

Ale abych nebyla jen skeptická. K nemnoha výhodám vyššího věku patří moudrost, pokud se k ní životem propracujeme, a nadhled. Nadhled, který nás vede ke zmáčknutí knoflíku u přístroje, který si plete zprávy s policejní svodkou. Moudrost, hledající bohatství myšlenek v knihách, hudbě a obrazech, které ze světa nemizí.

Začíná podzim, dny se začnou krátit, tak si večer uvařte čaj, či nalijte tu doporučenou zdravotní sklenku vína, usedněte do pohodlného křesla a zaposlouchejte se do hudby, nebo se začtěte do zajímavé knihy.

Přeji vám příjemné dny i večery podzimu.

Za redakci Ludmila

Usedlost THERMANKA alias FIŠERKA alias KODYMKA a její obyvatelé

4. část: Od národní správy k Dětskému klubu Kodymka (1955–2016)
Petr Kodym & Odolen Kodym

Podle poslední vůle Anežky Kodymové měl dům na Horní Šárce zdědit můj otec Odolen Kodym, nejmladší z Odolenů, který byl také významným geologem – pracovníkem Ústředního ústavu geologického. Jenže usedlost byla pod národní správou. Rád by ve svém domě i bydlel, ale to nebylo možné, jelikož zdejší bytové i nebytové prostory mělo přiděleno k užívání celkem 7 (!) rodin. Můj otec se však svého práva nevzdal a vydal se na cestu nekonečného klopotného dohadování s úřady.

Hned koncem roku 1955 požádal o zrušení národní správy. Kladnému vyřízení obou žádostí pomohlo, že Obvodní národní výbor (ONV) po počátečním nadšení zjistil, že jako veřejný park či hřiště se celý hektarový sad nehodí – koncem konců míst vhodných pro dětské hry bylo v té době kolem ještě plno – a že příjmy za tehdy velmi nízké nájemné ani za vypěstované ovoce zdaleka nepokryjí náklady na náročnou údržbu domu a zahrady. A tak byla 21. září 1956 nad domem č.p. 19 výměrem ONV v Praze 6 (Praha XIX se transformovala v Prahu 6 od 1. dubna 1949) zrušena národní správa. Fišerku převzal můj otec 1. října 1956 zadluženou na tehdejší dobu astronomickou částkou 30 996,77 Kčs. Aby byl veřejný charakter zahrady alespoň zčásti zachován, zřídil ONV Praha 6 v jihovýchodní části pozemku na rohu ulic Na Fišerce a Na Špitálce dětské hřiště vybavené koloťochy, skluzavkou a prolézačkami. Fungovalo až do počátku roku 1992, kdy Odbor správy obecního majetku odmítl dále hřiště provozovat a bylo tedy zrušeno.

Odolen Kodym se mohl do svého domu přestěhovat jen díky tomu, že vyměnil byt na Vinohradech, ve kterém dosud bydlel, za byt jednoho z nájemníků na Fišerce. Bylo však nutné provést četné úpravy. V dubnu 1958 byl do domu zaveden plyn. V roce 1963 Obvodní podnik bytového hospodářství ONV Praha 6 vrátil místnost v přízemí, která byla předtím přidělena nedaleké drogerii jako skladiště. Dalšími výměnami bytů v rámci širší rodiny se podařilo, že od února 1961 bydlely ve dvou bytech na Fišerce celkem 3 rodiny: mých obou dědečků – prof. Odolena Kodyma a JUDr. Jana Kulawczyka (1890–1972) a mých rodičů – RNDr. Odolena a RNDr. Alexandry Kodymových. Moji rodiče i prarodiče byli při rekonstrukci sestěhováni do prostor stísněných tak, že si to nyní již nedokážeme představit. A přesto jsem se v dnes již zbourané porodnici v Rooseveltově ulici mohl narodit i já a později i můj bratr Pavel.

Aby mohl splatit dluhy a stavební náklady, umožnil otec v letech 1957 a 1961 rozšíření sousedících úzkých parcel v ulici na Fišerce. A o „zapomenuté“ pozemky na pěkném místě byl velký zájem. Otce pravidelně kontaktovali VIP pánové či soudruzi, kteří by si u nás rádi postavili rezidenci. Otci se dále kouskovat zahradu nechtělo, navíc měl velmi pádnou výmluvu, která vlastně ani výmluvou nebyla: na pozemcích přiléhajících k ulici Na Špitálce byla naplánovaná výstavba základní devítileté školy a mateřské

školy. Stavba se odkládala z jedné pětiletky na druhou, ale stavební uzávěra přetrvávala až do počátku 90. let. Zahradu toto opatření ochránilo, na druhou stranu jsme stále žili v obavách, že nám zahradu zkonfiskují – na rozdíl od časů národní správy již nadobro. Ještě vážnější hrozba zjevně vyvstala s chystanou stavbou nového sídliště na Babě počátkem 70. let a jeho napojením na silniční síť. Fišerka (a asi i další okolní domy), která stála v cestě narovnání ulic Šárecké a Na Štáhlavce, měla být zbourána a my jsme se měli přestěhovat někam do paneláku na sídliště. Nakonec však byla zrealizována méně přímá varianta, které padla za oběť „jen“ protější stará škola z roku 1827 a zahrádka s kaštaný hostince Na staré faře.

Z jedné publikace o pražských usedlostech do druhé se opisuje, že Fišerka (a řada dalších pražských historických usedlostí) je památkově chráněna. Ve skutečnosti je tomu tak, že v roce 1976 vyšly „Nemovitě kulturní památky Hlavního města Prahy“ – seznam památek navržených k zápisu do státního seznamu kulturních památek podepsaný Zdislavem Buřivalem. Je zde pod evidenčním číslem 1934 uvedena i usedlost Fišerka. Podle dalšího seznamu na str.

331 nebylo dosud dokončeno správní řízení o zápisu tohoto objektu (a celé řady dalších), takže Fišerka pod ochranou památkářů není. Další nesprávná informace (kterou uvádí např. kniha B. Laštovkové a J. Kotátka „Pražské usedlosti“ z roku 2007) je, že „po roce 1945 sloužila Keramoprojektu a také pro schůze uličního výboru“. Nejspíš jde o záměnu Fišerky s Hendlovým dvorem.

Nejistá perspektiva, která se projevuje chátrajícími ploty a kouzlem tajuplnosti, nezkažené přehnanou údržbou a neustálým sekáním trávníku, vyhovovala volně žijícím tvorům a zahrada přetrvávala jako oáza přírody. Ke stálým obyvatelům patřil alespoň jeden zajíc (možná zaječice – našli jsme i pelíšek se zaječaty), který systematicky ohlodával mladé stromky a škodil i v zeleninové zahrádce. Pravidelně se objevovali veverky a ježci, někdy i bažanti nebo dokonce koroptve, jednou se u nás v zimě v houští schovávalo stádečko srn. V domě hnízdili vrabci a tu a tam i vlaštovky, na kopřivách se vykrmovaly housenky baboček, našel jsem i čerstvě vykukleného otakárka ovocného. Tuto idylu bohužel v posledních desetiletích značně narušila výstavba různých bariér a enormní nárůst automobilového provozu.

Není mi známo, že by se po vypálení Francouzi roku 1742 stala Fišerka místem konání podobně dramatických historických událostí. Vzpomínám, že „pouze vibrovala“ v srpnu 1968 a následujících měsících, když kolem ní na své palebné posty na Babě (odkud naštěstí nikdy nestřílely) zajížděly tanky a další těžká technika okupantů. Na rozdíl od ulice Šarecké, která musela být potom zcela rekonstruována, nezaznamenala při tom žádnou újmu. Pro ztížení orientace vetřelců všeho druhu sejmul otec z domu červenou i modrou devatenáctku (potom čísla zase vrátil, jsou tam dosud), což však nezabránilo vrtulníkům, aby nám na zahradu shazovaly stohy výtisků kolaborantského Rudého práva.

To události listopadu 1989 se sice v našich končinách neodehrávaly, ale změny, které spustily, se rychle projevíly i na Fišerce. Hned počátkem 90. let umožnil pád stavební uzávěry obestavění zahrady i ze strany ulice Na Špitálce, takže je dnes mezi vilovou zástavbou zcela uzavřena. V letech 1997–1998 se stavělo i u nás. Proběhla důkladná rekonstrukce domu podle návrhu Košatkovy projekce realizovaná firmou RUMARU ing. Rudolfa Špachty. Při minimální změně půdorysu a výšky v domě

přibýlo obytných prostor včetně podkrovních a pokoje se otevřely na jih, zatímco schodiště se přesunulo na severní stranu. Ačkoliv došlo k výrazným změnám vnitřních dispozic, dbala přestavba na zachování charakteru historického venkovského stavení. Projekt vycházel z nejstarších fotografií a vzhled domu se tak přiblížil stavu před přestavbou v roce 1923. Měnily se i vlastnické poměry. Otec učinil spoluvlastníky mne a mého bratra ing. Pavla Kodyma, vrcholového manažera železniční dopravy. Osm let po otcově smrti jsme zahradu rozdělili na dvě části. Bratr se s rodinou přestěhoval do domu na jižní straně zahrady, zatímco já s rodinou a s matkou jsme zůstali na Fišerce.

Od roku 1991 je v domě sídlo Teraristické společnosti Praha, od roku 2004 i firmy Meredith International, na jedinou sezónu si u nás v roce 2008 otevřelo svou pobočku Dětské centrum Domeček PhDr. Jany Svobodové. Jak ale rozumně využít (stále ještě docela) velkou zahradu, aby mohla zůstat zachována v pokud možno původní podobě? Moji ženu Veroniku Kodymovou to trklo: je třeba navázat na tradici feriálních osad, které zde Filip Stanislav Kodym pořádal od roku 1881. A tak 7. července 2009 založila Dětský klub Kodymka, jehož prvním počinem byl příměstský prázdninový tábor pro děti od 3 let. Následovaly zájmové kroužky a také celoroční mateřská zooškola. Zahradu s alejí stopadesátiletých modřínů, kde se pasou morčata a kozy, v králíkárně dupou králíci a na jaře v rybníčku plavou čolci a ve větvích zpívají ptáci, se opět otevřela dětem.

Na základě podkladů sestavených RNDr. Odolenem Kodymem, CSc. (1926–1999) napsal RNDr. Petr Kodym, CSc.

Začalo to woodcraftem

(1.část)

Známý vědec, vysokoškolský pedagog, politik a neúnávný prosazovatel ochrany životního prostředí profesor Bedřich Moldan žije se svou rodinou už dlouhá desetiletí přímo v srdci Hanspaulky.

Jeho jméno začalo být všeobecně známé po listopadu 1989, kdy působil nejdřív jako ministr bez portfeje a připravoval vznik Ministerstva životního prostředí, vzápětí se stal jeho prvním šéfem. Dnes působí v Centru pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy. V červnu 2016 mu byla udělena cena Josefa Vavrouška za rok 2015. Na vyhlášení jsem se šla také podívat a přítomní se vesměs divili, že Bedřich Moldan tuhle cenu už dávno nedostal. Napadlo mě: A proč jsme o něm už dávno nenapsali v Hanspaulce?

S Moldanovými jsme si příjemně popovídali na jejich vzorně upravené zahrádce. Dověděla jsem se, že pan profesor začínal v Ústředním geologickém ústavu jako analytický chemik a postupně se zaměřoval na geochemii životního prostředí. S manželkou Dobravou, profesorkou české literatury na Pedagogické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. L., žijí společně už padesát sedm let a mají tři děti a šest vnuků.

Jak jste se ocitl na Hanspaulce?

Z Hanspaulky pochází moje žena. Narodil jsem se sice v Praze, ale chodil jsem do gymnázia v Děčíně, což na mě mělo velký vliv, protože jsem se tam zapojil do woodcrafterského Kmene vycházejícího slunce, a od té doby je woodcraft moje značka. Studoval jsem matematicko-fyzikální fakultu v Praze, díky woodcraftu jsem poznal svoji ženu a nastěhoval jsem se k ní.

Dům, kde dnes žijeme, jsme ale získali až později. Manželčini rodiče bydleli v poměrně malém bytě v Kozlovské ulici, žena měla sestru Milenu a v dvoupokojovém bytě nás bylo natěsnáno mnoho. Brzy se nám narodila dcera Alena a získali jsme povolení upravit si podkroví v Klenkově vile nad indickým velvyslanectvím. Tam nám to také začalo být strašně malé a získali jsme tenhle dům v ulici Na Kuthence. Je to vlastně roh velkého bloku dvaceti domů, takže vypadá mohutněji, než jaký ve skutečnosti je. Stavěl ho pan stavitel Kloub, který vybudoval půlku Hanspaulky, a to spíše ty levnější domy, typické jsou pro ně vysoké štíty třeba v ulici Na Pískách. Bydlíme tu od roku 1977.

Co dnes dělají vaše děti?

Alena žije v Norsku, vystudovala statistiku a zabývá se vztahem životního prostředí a zdraví. Prostřední Petr bydlí v Hostivici, vystudoval knihovnictví a informatiku a zabývá se IT projekty v různých firmách. Nejmladší Filip žije ve Švédsku, vystudoval hydrogeologii a zabývá se vztahy různých chemických látek v prostředí. Všechny rodiny jsou české a všechny mají po dvou synech.

B. Moldan
převzal 2. 6.
cenu Josefa Vavrouška

Bedřich Moldan
nad překladem knihy
Meze růstu

Proč jste vlastně studoval mat-fyz a ne třeba biologii?

Ochrana přírody mě začala zajímat později, zpočátku mi stačil woodcraft a pobyt venku v přírodě... Náš výzkum v geologickém ústavu byl docela úspěšný, přišli jsme se zaváděním tehdy nové metody atomové absorpce a začátkem 60. let, kdy zavládlo malé uvolnění, jsme si vymysleli, že uspořádáme o této metodě světové sympozium. Už tehdy jsem dovedl všudemožně šmejdít a zařizovat různé věci, a tak jsme pozvali asi padesát vědců z celého světa a oni přijeli! Sympozium se konalo v Marsu na Kubánském náměstí, peněz na ně stačilo málo a nějak jsme je sehnali. Estébáci nám chtěli akci zarazit, ale mně se ji nějak podařilo zachránit.

Díky tomu jsme získali po celém světě přátele, ti viděli, jak to tady různě fuckujeme, a tak nám všelijak pomáhali. Posílali mi literaturu, chodil mi třeba časopis New Scientist, a v tom jsem někdy

kolem roku 1965 četl článek o tom, jak je svět ohrožený. Byl tam použitý výraz „runaway world“, že se svět utrhl a někam letí... a to na mě udělalo hrozný dojem. Vzpomněl jsem si, že jsem vlastně woodcrafter, a začal jsem měnit své životní směřování.

V geologickém ústavu jsem ale zůstal, za totáče tam byla vcelku oáza a měli jsme tam dobrou partu. Geologie není politicky exponovaná věda, a navíc velká část geologů patří mezi ložiskáře, které měli komunisti rádi, protože jim hledali nové zdroje. Geologie je také velmi mezinárodní věda, hodně se jezdilo do zahraničí. Rozběhli jsme program GEOMON, který funguje dodnes, jde o geochemii životního prostředí, která se zkoumá v malých povodích, kde se měří koloběhy různých látek ve vodě.

Také jste se začal angažovat v Ekologické sekci...

Různí kamarádi, konkrétně Vašek Mezřický, mě vzhledem k mým zájmům seznámili s disidentskými kruhy, s Petrem Pithartem a dalšími. Ti se už delší dobu snažili založit Ekologickou společnost a pořád se jim to nedařilo, až jsme v druhé polovině 70. let uspěli se založením Ekologické sekce Biologické společnosti. Pomohlo nám, že komunista o tom tehdy neměl úplný přehled, protože Biologická společnost při ČSAV sídlila v Brně a my jsme sekci rozběhli v Praze, a také se v tom velmi angažovali lidé z Třeboně. Jednou za měsíc jsme pořádali bohatě navštěvované přednášky a jednou ročně semináře, ke kterým jsme vždycky vydali i sborník a přidali nějaký překlad důležitého zahraničního materiálu týkajícího se ekologie.

Pokračování příště..

Eva Hauserová

Pionýrská železnice v Šáreckém údolí

V časopisu Svět velké i malé železnice (č. 56, 2015) uveřejnil pan Zdeněk Hrdina se spolupracovníky podrobný vývoj a historii úzkorozchodných, tzv. pionýrských železnic. Ty se budovaly po roce 1948 jako příklad využití sovětských zkušeností při propagaci železniční dopravy a hlavně jako nástroj tzv. výchovy nového, socialistického a komunistického člověka, zejména dětí a mládeže. Provoz železnice měl být zajišťován malým počtem kvalifikovaných železničářů a velkým počtem nově zaškolených pionýrů a pionýrek.

Takováto železnice byla projektována od mostu Barikádníků, podél pravého břehu Vltavy, kolem zoologické zahrady do prostoru u Podhoří, kde měla mostem přes Vltavu a uvažovaným tunelem vstoupit do Šáreckého údolí. Dále měla trať vést několika oblouky i přímými úseky podél Šáreckého potoka až pod kostel sv. Matěje, kde byla plánována konečná zastávka – nádraží se třemi kolejemi. Zastávka se měla jmenovat Zuzanka podle blízko stojící vily.

Pokud byly tyto plány na stolech politických pracovníků, bylo vše jasné a jednoduché: železnice začne jezdit v létě roku 1949, stavbu budou provádět nadšení pracující dobrovolně a ve svém volném čase, potřebný materiál bude ušetřen na jiných stavbách. Část zase postaví železniční vojsko v rámci výcviku, takže zbývá jen si vyhrnout rukávy a „Hurá – jdeme do díla“!

Následně se myšlenky pionýrské železnice dostaly do rukou dopravních odborníků a projektantů a celý projekt se počal nesmírně komplikovat. Objevily se návrhové, projekční, finanční, organizační i možné provozní problémy a hlavně – toto dílo nebylo zahrnuto

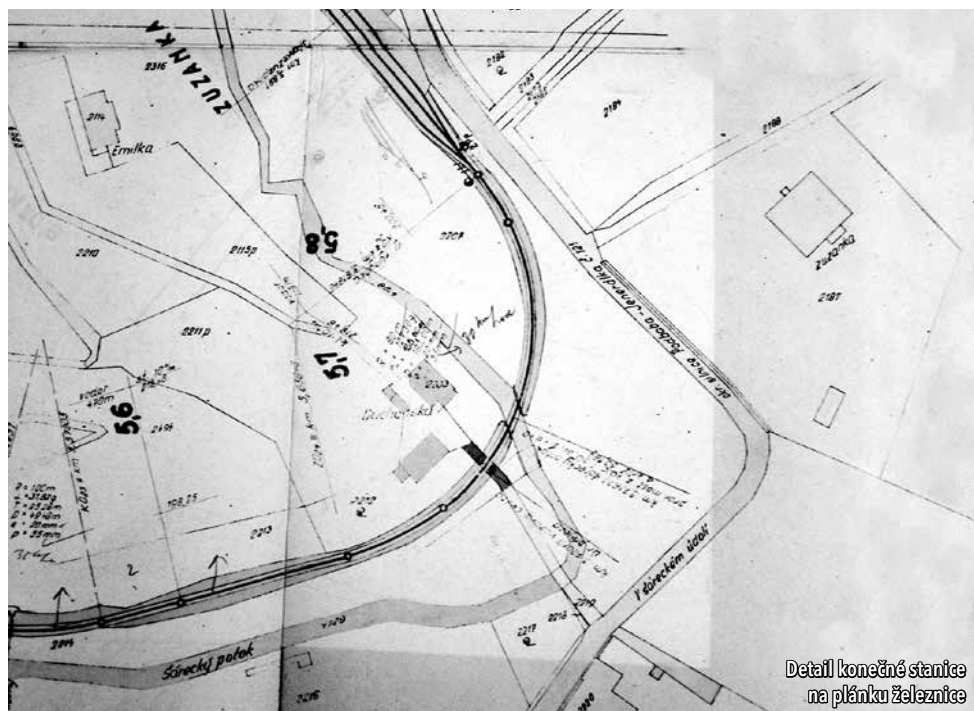
do strategického tzv. pětiletého plánu! To se projevilo jako zásadní a největší problém. Ministerstvo dopravy i ČSD se počaly výstavbě bránit, a proto se politicky jasná myšlenka o jednoduché stavbě dostávala na okraj zájmu, až zcela usnula a zapadla. Proto se po této nezahájené stavbě zachoval pouze asi 10 cm silný svazek dokumentů, zápisů a usnesení schůzí, projektů a výkresů. Tento svazek se dodnes nachází v Národním archivu.

Nyní přichází v tisku a literatuře oblíbené „Kdyby“.

Stavba BY byla velice slavnostně a velkolepě zahájena – veliké rudé i státní vlajky BY ve větru vlály, hudba vesele vyhrávala a soudruzi BY se usmívali. Další výstavba BY již pokračovala velmi pomalým tempem. Pracující BY dobrovolně a zdarma moc hodin neodpracovali, ušetřeného materiálu BY bylo také málo, a tak BY se zahájení provozu při příležitosti I. československé celostátní spartakiády v roce 1955 nestihlo. Potichu BY se termín zahájení provozu přesunul na 7. listopad 1957, to je 40. výročí VŘSR, což je tak významné výročí, že nezahájit provoz v tento den bylo nemyšlitelné. Mašinka BY v dalších letech pravidelně jezdila, otcové BY říkali svým dětem: „Děti, v neděli se projedeme vláčkem do Šárky, pak vyběhneme nahoru, v restauraci U Matěje dostanete zmrzlinu a domů se vrátíme trolejbusem 51 a pak tramvaj.“

„Hurá, už se těšíme a v týdnu nepřineseme ze školy žádné špatné známky nebo poznámky v žákovské knížce!“

Pak BY se po 2 až 3 letech provozu začaly objevovat první provozní závady a potřeba větších oprav a revizí, na které BY se

Detail konečné stanice
na pláncu železnice

však nenalezly peníze, takže BY se provoz vlaků omezoval a za čas zcela zastavil. Nejdříve BY byla odvezena lokomotiva, poté vagony i část výhybek a kolejí a stavby BY začaly pustnout, oba vstupy do tunelu BY byly několikrát a marně zazdívány. Velká povodeň v roce 2002 BY značně poškodila železniční násypy podél břehu Vltavy a neopravitelně poškodila most přes Vltavu. V Šáreckém údolí BY zbylo těleso trati – násypy a zářezy a velká plocha a opuštěná budova bývalého nádraží Zuzanka.

V současnosti BY byla silná snaha vybudovat na zbytcích tělesa cyklostezku a přes zbytky vltavského mostu vést alespoň pěší přechod a také cyklostezku.

Tím končí část KDYBY a ptám se – nemám názor ani odpověď – je dobře, že se železniční trať nepostavila? Co BY stavba železnice a provoz vlaků přinesla

obyvatelům Hanspaulky a Baby, (případně Pražanům) v minulosti a co v současnosti? Jak BY skutečně vše vypadalo dnes?

Nevím, nevím, jenom při fotografování části Šáreckého údolí jsem podvědomě očekával a pak i tak trochu viděl parní lokomotivu s vlakem, jak vjíždí posledním levým obloukem do zastávky Zuzanka, píská, a pionýři vybihají z budovy zajistit příjezd vlaku. Cestující vystoupí, mašinka potom objede po další koleji vagonky, je připojena na druhý konec vlaku a za chvíli, přesně dle jízdního řádu, odjíždí a mizí pravým obloukem v dolní části Šáreckého údolí.

To vše pod majestátem kostela sv. Matěje, i ten BY pískání zaslechl. A oblaka kouře z komína a páry od stroje a pískaly BY zahlédli.

Nevím, nevím...

Ing. Jiří Frynta, železniční fanda

Lékárna Hanspaulka

Hanspaulská lékárna je již řadu let (od června 2004) na místě bývalého agitačního střediska, v sále dřívější restaurace Na Pískách. Většina z nás pamatuje ještě dřívější lékárnu v ulici Na Hanspaulce. Prodejně nápojů a „osvěžovně“, která na jejím místě vznikla, se tradičně ještě dlouho přezdívalo Lékárna. Ale to je již minulostí a dnes nám nepřipadá zvláštní, že hospoda je v bývalé lékárně a lékárna v bývalé hospodě. Zvykli jsme si. Lékárna vedle „Houtyše“ se stala součástí našeho života na Hanspaulce. O aktuálním provozu jsem si za tárou povídala s odborným zástupcem a vedoucím Lékárny Na Hanspaulce magistrem Pavlem Melichaříkem.

Lékárna vypadá na první pohled podobně jako pultová prodejna, ale od ostatních obchodů se přeci jenom výrazně liší.

Lékárna, dříve též apotéka, nebo apatyka, je zdravotnické zařízení, které schvaluje Ministerstvo zdravotnictví a je kontrolováno Státním ústavem pro kontrolu léčiv (SÚKL). Personál, který zde pracuje, musí mít příslušné odborné vzdělání. Vyšší zdravotnický personál, lékárníci – farmaceuti, u nás studují na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové, nebo v Brně, a po pěti letech studia získají titul magistr. Střední zdravotnický personál – laboranti, kteří mají střední zdravotnickou školu, jsou dnes již většinou absolventi vyšších odborných škol s titulem DiS – farmaceutičtí asistenti. Tito pracovníci mají méně pravomocí než farmaceuti. Nemohou vydávat léky na lékařský předpis, mohou však prodávat volně prodejné léky a mohou samostatně připravovat léčivé přípravky.

Farmaceuti musí po ukončení studia na fakultě projít specializačním

vzděláváním a složit atestační zkoušky z veřejného nebo nemocničního lékárenství. Následuje cyklus celoživotního vzdělávání, které organizuje Česká lékárnická komora.

Lékárna podléhá přísným kontrolám. Jednou za dva roky provádí v každé lékárně hloubkovou kontrolu pracovníci SÚKL. Lékárna musí mít zpracovaný provozní řád, hygienický a sanitační režim. Denně se kontrolují teploty v jednotlivých místnostech, teploty lednic, v nichž jsou skladována léčiva. Kontrolují se přichozí suroviny, ze kterých jsou v lékárně připravovány IVLP (individuálně vyráběné léčivé přípravky), tedy masti, roztoky, kapky, prášky a čípky dle receptu předepsaného lékařem.

Všechny tyto IVLP naše lékárna připravuje (pokud jsou v ČR k dispozici suroviny potřebné k přípravě).

Před nějakou dobou se u názvu lékárny objevilo slovo Magistra. Znamená to, že je lékárna součástí nějakého řetězce?

Ne, tak to není. Když paní magistra Beránková odcházela do důchodu, rozhodla se, že ve svém domě zřídí lékárnu, která v té době na Hanspaulce nebyla. Podobných samostatných lékáren vznikalo

v tu dobu mnoho. Jak se trh zaplňoval, objevily se časem dva lékárenské řetězce – Dr. Max a Benu, které se marketingovými metodami snaží získat co nejvíce zákazníků a zavázat si je věrnostními kartami a programem. Pozice samostatných lékáren, kterým nešlo v první řadě o ekonomický profit, ale také o zdravotnické služby, se komplikovala. Aby nebyly z trhu vytlačeny, nezanikly a mohly se bránit agresivnímu tlaku ze strany řetězců, začaly se sdružovat do virtuálních řetězců.

Magistra je jedním z nich. Tímto se i nezávislé lékárny mohou stát silnějším hráčem na trhu a mohou pro své zákazníky zajišťovat léky za výhodnější ceny. Jejich heslo je: „Doporučíme vám jen to, co své mamince, nebo svým dětem.“

V naší lékárně dbáme na zdravotnickou stránku věci, je čas na individuální odborné konzultace. Lékárník zná své pacienty, může poradit, analyzovat s nimi jejich zdravotní problémy, doporučit cenově výhodnější lék se stejnou léčivou látkou, ale pod jiným obchodním názvem.

Pokud v lékárně není lék, který potřebujete, je možné ho objednat a za 2 až 5 hodin si ho můžete vyzvednout. Objednat lék můžete také telefonicky nebo e-mailem.

V naší lékárně si můžete nechat změřit krevní tlak, pacienti si mohou v klidu zapít svůj lék, od začátku srpna je tu nově k dispozici profesionální lékařská osobní váha do 250 kg, na které je možné změřit i výšku postavy.

Přiznám se, že lékárně nijak často ne navštěvují. Teprve teď vidím, co všechno nabízíte.

Kromě léčiv vázaných na předpis máme i volně prodejné léky a vyrábíme

Laboratoř v lékárně na Hanspaulce

individuálně připravované léčivé přípravky, jak na lékařský předpis tak i bez něj.

Z přírodních léčiv jsou to léčivé čaje, bylinné přípravky a léčivé minerální vody – nejširší nabídka vod, které se lahvuji: Bílinská kyselka, Vincentka, Zaječická hořká, Šaratica, Rudolfův pramen... Pro děti je tu kojenecká výživa, kaše i další strava, dětská kosmetika a opalovací přípravky. Kosmetiku pro citlivou pleť máme i pro dospělé (zn. La Roche Posay, Vichy aj.), široké spektrum opalovacích přípravků (zn. Daylong aj.), dioptrické brýle na čtení, doplňky stravy – vitamíny, minerální látky, kloubní výživu, dietetické přípravky na podporu hubnutí, přípravky na odvykání kouření, hygienické potřeby, včetně inkontinenčních pomůcek.

Také běžný sortiment homeopatik je v naší lékárně k dispozici, když něco nemáme, objednáme...

Do lékárny se odevzdávají také prošlé léky a doplňky stravy, které samozřejmě nepatří do popelnice, protože by účinné látky v nich obsažené mohly kontaminovat spodní vodu a životní prostředí obecně.

Na Hanspaulce má mnoho lidí psy a kočky. Máte v lékárně léky a další zdravotní potřeby i pro ně?

Samozřejmě. Ve veterinární praxi se používají humánní přípravky i přípravky veterinární. Speciální veterinární léčiva objednávané podle potřeby z Veterinárního zásobování v Suchdole. Vedeme běžný veterinární sortiment. Antiparazitika – prášky na odčervení i přípravky proti vnějším parazitům, jako jsou blechy a klíšata.

Dnes asi není problém cokoliv sehnat. Distributoři dodají potřebný lék během několika hodin, osobně nabízejí novinky v doplňkovém sortimentu, v lékárnách asi není mnoho problémů?

Situace zase není tak růžová, jak se vám zdá. Lékárny jsou pod stále silnějším finančním tlakem. Z jedné strany stát tlačí prostřednictvím zdravotních pojišťoven na snižování cen léků vázaných na předpis (za posledních několik let se snížila cena těchto léků cca o třetinu), při zachování stále stejné marže lékáren, na druhé straně je tlak lékárenských distributorů, kteří znevýhodňují malé lékárny oproti velkým odběratelům.

Dále máme velkou konkurenci v lékárenských řetězcích, které se mediální reklamní masáží snaží získat co nejvíce zákazníků a urvat co největší podíl na trhu.

Také se stále zvětšuje počet nedostatkových léků, zapříčiněný několika okolnostmi. Buď výpadkem ve výrobě (Bactroban, Ophtalmo – Septonex, Ophal aj.), nebo reexporty do jiných zemí EU, kde je jejich cena několikanásobně vyšší (týká se léků na předpis s vyšší cenou), popřípadě situací, kdy se po snížení úhrady léků pojišťovnou už výrobci nevyplatí daný lék v ČR distribuovat.

Přesto se malé lékárny snaží konkurovat. Především kvalitou poskytovaných služeb a odborností. Svým pacientům

dávají to nejdražší – čas a individuální přístup.

Také nám zatím chybí ucelený systém elektronické evidence předepisovaných léčiv, ve kterém by se lékař i lékárník dozvěděli, jaké léky pacient užívá. Dnes může dojít nechtěně ke zdvojení preskripce, protože jedna účinná látka se vyskytuje pod více obchodními názvy, což máte hlavně starší pacienty a může dojít k nechtěnému nadužívání nebo i předávkování danou účinnou látkou. Typický příklad jsou hypnotika – léky na spaní. Těmito léčivými přípravky (předepisovanými různými lékaři a vydávanými v různých lékárnách) se jedna z našich pacientek předávkovala a skončila s otravou na JIP ve Vojenské nemocnici. Nemuselo se to stát, kdyby již existoval systém elektronických předpisů s centrálním registrem.

Dalo by se také zabránit mnoha zdravotním rizikům vzniklým z lékových interakcí. Lidé chodí k různým lékařům a ti jim nezávisle na sobě předepisují různé léky. Jejich účinné látky, pokud je bereme současně, se vzájemně mohou ovlivňovat, a to jak ve smyslu snižování, tak ve smyslu zvyšování jejich účinku. Tyto interakce musí lékárník při výdeji léků pozorně sledovat a předcházet jim.

Ale život přináší v lékárně i úsměvné chvíle. Tato scénka se odehrála v naší lékárně:

Starší pán si přišel koupit brýle na čtení, ale nevěděl, jak vyzkoušet, jestli přes ně dobře vidí. Podal jsem mu krabičku od léku s drobným písmem, shodou okolností v angličtině. Pán se na krabičku podíval a pravil: „To nepřečtu, to je anglicky.“

S Mgr. P. Melichařkem
si povídala L. Čumplová

Výstup na věž kostela sv. Matěje v Praze 6 na Hanspaulce

Nápad společného výstupu redakční rady časopisu Hanspaulka na věž kostela svatého Matěje vznikl na jedné loňské redakční radě. Ale dohodnout vhodný termín, aby byla co nejmenší pravděpodobnost, že bude zataženo, mlhavo, nebo deštivo, aby bylo vidět do okolí a dalo se fotografovat a hlavně aby nás co nejvíc mělo čas, trvalo dost dlouho.

Konečně jsme se po několika pokusech domluvili se svatomatějským farářem P. Krzystofem Labeledzem na druhé červnové neděli (12. 6. 2016), abychom společně vystoupili ke zvonům a oknům na věži kostela sv. Matěje na Hanspaulce. Po předchozím slunečném počasí přišel najednou liják, který přesto neodradil většinu členů redakční rady v příchodu na místo srazu. Přes počáteční beznaděj se na nás usmálo štěstí v podobě z mraků vystupujícího sluníčka.

Naším cílem nebyla však jen vyhlídka, ale i prohlídka věže samé včetně zvonů. Nejprve jsme se v kostele rozdělili do dvou skupin, přičemž první skupina vzápětí pochopila, proč to bylo nutné. K varhanám lze vystoupit po celkem pohodlném schodišti, i když dva proti sobě jdoucí se musí hodně přitisknout ke zdi, aby se navzájem vyhnuli. Od varhan, kde jsme si mohli trochu vyzkoušet pocit zde pravidelně vystupujících muzikantů (profesionálů či amatérů, většinou však dobrovolníků), jsme zase z jiné perspektivy než zdola viděli rokokový hlavní oltář s obrazem ještě z dříve zde stojícího kostela. Odsud už vedlo úzké dřevěné schodiště s úzkými schůdky a s otevřenými průhledy. Výstup nebyl vysoký, ale obtížnému poslednímu úseku museli věnovat zvýšenou pozornost i ti z nás, kteří se zabývali či zabývají horolezectvím.

Výhled z věže kostela sv. Matěje na Prahu

Výstup okořeněný krkolomností posledních nahodile umístěných a někde téměř chybějících stupňů byl odměněn širokým pohledem do známého kraje viděného z nezvyklého nadhledu. Tuto výjimečnou chvíli „mezi nebem a zemí“ nám vlastně pomohl zařadit pan farář s dobrovolníky z našich řad otevřením okenic, první „lezci“ totiž vystupovali nahoru do tmy. Od zvonů se pak každý z nás zahleděl pokud možno všemi směry, přičemž jsme museli dávat pozor, abychom nešlápli vedle. Krajina shora viděná je značně odlišná, něco zakrývá, jiné odhaluje.

I druhou střídající skupinu pohled z věže nadchl. Další návštěva pro pořízení detailních fotografií hanspaulských cílů by měla proběhnout za lepší viditelnosti. Čas po dešti, který nám byl dopřán prožít ve věži, však neubral nijak na prožitku.

Svatomatějská farnost pravidelně věž zpřístupňuje při Noci kostelů (bývá vždy na začátku června), jsou-li dobrovolníci, kteří asistují při výstupech návštěvníků. A my už také víme, proč je toho třeba.

Marie Kuldová

Ze školy před prázdninami

Konec školního roku v naší škole má již několik let stejný scénář. Nejmladší akcí je Červnové klání, kdy se při několika zajímavých disciplínách utkávají družstva učitelů a žáků. Učitelé zatím vždy zvítězili, ale kdoví, jak to bude příště...

Poslední neděle před koncem školního roku je určena Akademii a Hanspaulskému festivalu. Akademie, letos již osmnáctá, se bývala kdysi v sokolovně, potom ve školní jídelně, v tělocvičně i kongresovém sále Masarykových kolejí. Nikam se ale diváci nemohli vejít, proto jsme ji poslední roky spojili s Hanspaulským festivalem a místem konání se stal prostor pod hanspaulským zámečkem, ve zrekonstruovaném parku v bývalé Turkovské ulici.

V neděli 26. června se tedy na podiu vystřídali se svým programem celé třídy

i jednotlivci, sledovali jsme vystoupení hudební, dramatická i sportovní a diváci se dobře bavili. Závěr patřil jako vždy učitelům a našim devátákům, kterým tím začalo loučení se školou.

Po přestávce odstartoval 16. ročník Hanspaulského festivalu. Jednotlivé hudební skupiny přinesly báječnou předprázdninovou náladu, nechybělo občerstvení ani skákací hrad pro děti a také „pobočka“ Dřevěné dílny Báry Hubené. Festival zakončily naše hanspaulské stálice, skupina Wooden Shoes. Závěr zpestřilo losování tomboly, jejíž výtěžek jsme opět darovali Základní škole speciální v Rooseveltově ulici.

A tím mohly prázdniny za několik dní začít!

Marie Pojerová

Pěvecké a taneční vystoupení učitelů základní školy Hanspaulka na Hanspaulském festivalu

Květa Prücknerová čestnou občankou Prahy 6

Znají ji hlavně hanspaulské děti, i ty odrostlé, mnohé se k ní hlásí i po letech, jako nedávno řidič autobusu 131. Celý její život je spjatý s hanspaulským Sokolem.

Do zdejšího Sokola začala chodit ve stejném roce jako do první třídy, v roce 1934. A od té doby je stále jeho členkou. Od roku 1961 tu působila již jako cvičitelka. Absolvovala cvičitelský kurz u dr. Jany Berdychové, zakladatelky systému cvičení rodičů s dětmi, a zaměřila se na cvičení předškolních dětí a dětí z 1. a 2. třídy. Pro ně vymýšlela kromě zajímavých hodin i další zábavné aktivity. Stála u zrodu tradiční jarní akce hanspaulského Sokola pro děti – Putování za velikonočním vajícím. I letos napekla perníčky, které děti dostávají jako odměnu za námahu a splněné úkoly. O tom, že je Putování u dětí i rodičů stále oblíbené, svědčí to, že se každoročně schází na startu i přes 200 dětí.

Před Vánoce chodila s dětmi zdobit vánoční stromek pro zvířátka a zazpívat jim koledy, a to i v době, kdy se koledy „zrovna nenosily“. Povíдали si o zvířátkách, která žijí v lese na Hanspaulce, ptala se dětí, která zvířátka viděly nebo která znají. Zjistila, jak je důležité se správně zeptat, abyste dostali správnou odpověď. Chtěla děti přivést na to, že v lese žijí i ptáčky, a tak se zeptala, co že to létá ve vzduchu? Jeden malý klučina hned vyhrkl: éra.

Sokol a jeho lidé jsou pro Květu Prücknerovou druhou rodinou. I dnes, když jí zdraví již tak dobře neslouží, stále cvičí s Věrnou gardou, připravuje se stálou partou mikulášské balíčky. Když už nevedla cvičební hodiny, tak alespoň vodila děti ze školky na cvičení do Sokola. A kolektiv Sokola jí oplácí

stejnou měrou. Pokud potřebuje s něčím pomoci, má se kam obrátit. V pátek 3. září, při udělování titulu Čestná občanka Prahy 6, s ní byla i její sokolská rodina. Náčelnice Anička Horáková s manželem a spolucvičenci z oddílu Věrná garda. Na fotografiích, které budou na webu Sokola Hanspaulka, je vidět, že si Květa své ocenění krásně užívala. Její projev, ve kterém se vyznala z lásky k dětem a pak vyslovila prosbu o pomoc lidem, kteří bydlí kolem Bořislavky, aby autobus 131 měl opět zastávku na „staré“ Bořislavce, byl odměněn velkým potleskem. O její odvaze se zmínil i americký velvyslanec, také oceněný, když ve své řeči hovořil o odvaze říci svůj názor. Podotkl, že na projevech nových čestných občanů je vidět, že tuto odvahu mají.

I přes obdivuhodný věk (příští rok v srpnu oslaví devadesáté narozeniny) je Květa plná energie. Když jsme si v neděli dopoledne povídaly, vařila oběd, a odpoledne se chystala jít s přítelem tančit. Ví, že cvičení v Sokole jí pomáhá udržovat nejen zdravé tělo, ale i dobrou mysl. Zve všechny starší obyvatele Hanspaulky do oddílu Věrná garda, aby si letos přišli rozhybat tělo a příští rok po Vánocích mohli začít nacvičovat na XVI. všesokolský slet, který Česká obec sokolská připravuje ke 100. výročí vzniku samostatného Československého státu.

Sestře Květě z celého srdce blahopřejeme a zároveň přejeme co nejpevnější zdraví.

Ludmila Čumplová

Vzpomínka na Jaroslava Foldu (* 6. 7. 1930 - † 4. 7. 2016)

V červenci přišla smutná zpráva, že zemřel Jaroslav Folda.

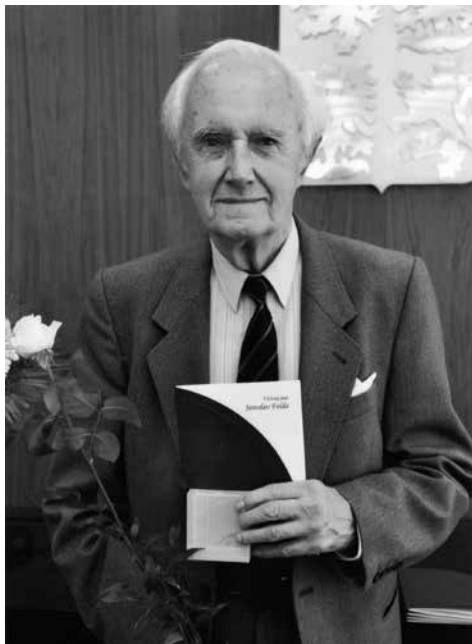
Narodil se 6. července 1930. Chodil do hanspaulské školy v Sušické ulici a od žákovských let chodil také cvičit do hanspaulského Sokola, kde se stal později cvičitelem a ještě později i starostou.

Po obnovení činnosti České obce sokolské v lednu 1990 byl členem přípravného výboru Sokola. Poté, co obnovená Tělovýchovná jednota Sokol Dejvice II zahájila svoji činnost, byl zvolen jejím starostou.

Nový výbor s Jaroslavem Foldou v čele hned po zahájení činnosti požádal o navrácení sokolského majetku a vedl o něj dlouhý spor se Spartakem Dejvice. Poměrně rychle sice bylo rozhodnuto, že majetek má být vrácen Sokolu, avšak nastalo nekonečné, osm let trvající dohadování se Spartakem Dejvice a k předání majetku došlo až v dubnu 1998.

Po celou dobu stál Jaroslav Folda jako starosta v našem čele. Účastnil se všech jednání na České obci sokolské, dokonce nás zastupoval i u Státní arbitráže, kam se náš spor dostal. Svým korektním a věcným vystupováním Sokol vždy čestně hájil, nebál se žádných překážek ani průtahů, nelitoval času, i když to muselo být velmi náročné a vyčerpávající. Byl si jist, že dělá správnou věc a jedná ve jménu práva a spravedlnosti. Spolu se všemi členy výboru, zejména s Karlem Hemzalem, dosáhl toho, že dnes je pro všechny samozřejmostí, že je Sokol Praha – Hanspaulka na Hanspaulce.

Ale tak samozřejmé to nebylo. Věcí, které by bez Jaroslava Foldy nebyly, je víc.

Tak například časopis, který držíte v ruce. Časopis Hanspaulka po „sametové revoluci“ zakládal hanspaulský rodák Vratislav Beránek se svým bratrem Ivanem a se svým celoživotním kamarádem a spolužákem ze školy v Sušické, Jaroslavem Foldou.

Článek o něm je tedy vlastně i malou historií hanspaulského Sokola i časopisu Hanspaulka. On dával časopis dohromady po grafické stránce a utvářel jeho podobu od začátku, kdy to byla ještě pouhá dvoustrana, ale už nesla současný název. Protože byl profesí tiskař, ujal se všeho, co se týkalo tisku, od grafické úpravy až po konečnou tiskařskou práci.

Později, když se časopis vyvíjel v ambicióznější projekt, přibývalo mu stránek i čtenářů a rostl náklad, přizvali dalšího spolužáka z Hanspaulky, grafika Jiřího Rathouského. Ten vytvořil novou obálku a měl grafickou supervizi, ale celá předtisková příprava byla práce Jaroslava Foldy. Papírové makety „masky“ na tiskové desky, kompletní tisk na ofsetovém tiskařském stroji, včetně následného falcování a ručního „snášení“ časopisu. Každý výtisk tak prošel mnohokrát jeho rukama.

Tento způsob tisku byl sice dost pracný, ale bylo v něm kouzlo tiskařského umění, které vonělo tiskařskou barvou. Shodli jsme se na tom i s Ivanem Beránkem, který mu chodil na SPŠ grafickou, kde se časopis tiskl, pravidelně pomáhat.

Jaroslav Folda byl tiskařský odborník na slovo vzatý, vyrůstal v rodině s tiskařskou tradicí, učil se pronikat do tajů řemesla od svého dědečka i otce. Uplatnil své schopnosti nejen celý svůj profesní život v práci v tiskárně nakladatelství Svoboda i později v tiskárně Rudého práva,

ale nezahlélel ani v penzi, kdy vyhověl přání svých kolegů a učil na Střední odborné grafické škole v Hellichově ulici. Jako odborný asistent učil technologii tisku a právě na ofsetovém stroji, který slouží k výuce studentů, se svolením školy mnoho let tiskl i tento časopis.

On sám neměl jednoduchou cestu ke studiu. Vystudoval gymnázium, ale protože jeho dědeček vlastnil tiskárnu, nemohl po roce 1948 z „kádrových“ důvodů studovat dál. Vyučil se tiskařem a absolvoval střední grafickou školu při zaměstnání. Choval ale ke svému oboru velkou lásku a našel v něm celoživotní zálibu.

Jsou i věci, které zpětně mohou vypadat jako drobnosti, ale v danou chvíli byly nejpodstatnější. Tak třeba od počátku pomáhal shánět pro časopis levný a přitom kvalitní papír, který vždy zakoupil v takovém množství a zásobě, že časopisu pomohl překlenout za minimálních nákladů i doby, kdy byl třeba momentálně bez dotací a podpory. A ta žlutá obálka, která dělá časopis typickým i dnes, vznikla tím, že ji Jaroslav Folda začal používat a že jsme díky němu měli zásoby papíru ještě dávno po tom, co on sám už na časopisu nepracoval. Zásoby již nemáme, ale jeho barevnost jsme zachovali.

Stejně jako Sokolu Hanspaulka, i časopisu Jaroslav Folda zůstal věrný až do konce svých sil. V Sokole, kde byl platným členem výboru i poté, co předal své starostování nástupci, se zasloužil o zavedení a udržování archivu tělovýchovné jednoty. Patřil totiž k lidem, kteří, když už něco dělají, dělají to pořádně a naplno.

Kdo měl příležitost s ním spolupracovat, ví, že byl až pedanticky svědomitý, velmi pracovitý a přitom skromný a své zásluhy nikdy nijak neprezentoval. S článkem o sobě by určitě nesouhlasil, leda by

byl pojat současně jako historie časopisu a hanspaulského Sokola, a proto takto pojmáme tento text.

Jakkoliv je dnes časopis na mnohem vyšší úrovni a snaží se v rámci daných mantinelů o zdokonalení ve všech směrech, včetně nejmodernějších metod tisku, stále nese určitou pečeť, kterou mu Folda a Rathouský na začátku dali. Nechce konkurovat barevným reklamním letákům, které připomíná většina současných časopisů. Naopak vychází z nejlepší tradice řemesla, udržuje si pro čtenáře přehledné a pěkné fonty písma a dobrý vkus. Říká se, že každý je nahraditelný. Určitě ano, ale ne každý po sobě zanechá práci, na kterou je radost navázat.

Markéta Jodasová, která se dnes stará o grafickou stránku časopisu a pochází také z Hanspaulky, dokázala citlivě spojit moderní elektronické postupy tisku a přitom zachovat to, co je na časopisu jedinečné. A tak má tato tiskovina mladou krev, jistě se bude dál vyvíjet a měnit. Z našich rozhovorů s Jaroslavem Foldou víme, že měl z vývoje časopisu i z jeho dnešní podoby upřímnou radost.

Kdo pana Foldu znal, ví, že se velmi věnoval nejen práci, ale i své rodině, dceři Simoně a milované manželce Věře. Dokázal stejně zaujatě mluvit o práci v tiskárně jako o opravě automobilu, nebo práci na chalupě. Ještě po osmdesátce jezdil na kole, lyžoval, prostě neměl v úmyslu čekat na stáří u televize v pohodlném křesle...

Měli jsme ho v Sokole moc rádi, vážili jsme si ho a obdivovali jeho energii, kterou nás nejednou až zahanboval. Hanspaulka mu vděčí za mnohé. On sám by to bagatelizoval, ale my jsme svědci, že to je pravda!

Za TJ Sokol Praha-Hanspaulka

Věra Mikulková, Hana Fischerová a Jiří Frynta

Pálení listí a dalšího zahradního odpadu

Proč to nedělat a kam tedy s ním

Na podzim, ale i jindy během roku, se často našimi zahrádkami i do našich oken valí mračna dusivého kouře. Určitě existují lepší způsoby, jak se zbavit zahradního odpadu – nebo ještě lépe, jak ho užít! **Přitom pálení je zakázáno.**

Náležitě vzrostlá a vyvinutá zahrádka přirozeně produkuje na podzim spousty opadaného listí a během roku různé ostříhané a ořezané větve a větvičky, plevel a posekanou trávu. Nejobvyklejší model asi je, že trávu lidé kompostují, plevel – po odstranění semínek a kořinek, aby znovu nevybujel – také, a větve a listí pálí. Do ohničku klidně házejí i zelené větve a listí vlhké, jak už tak na podzim bývá. Proč listí také nekompostují? Jednak ho bývá tolik, že se na kompost nevejde, a jednak lidé věří, že ohněm zničí různé škůdce a tím si zahradu ozdraví. Tohle je samo o sobě problematické, protože se škůdci zničme i jejich přirozené nepřátele, například slunéčka sedmitečná nebo brouky střevlíky, kteří by nám proti nim jinak účinně pomáhali.

Pálení hlavně navlhých a tlejících odpadů je velice nepříjemné pro sousedy, a pro astmatiky je to i nebezpečné. Po celém území města Prahy je tahle činnost od roku 1999 zakázaná. Co tedy máme se zahradním odpadem dělat? Kopíruju z webu radnice Prahy 6:

„Likvidace rostlinného materiálu musí být prováděna v souladu se zák. 125/1997 Sb., o odpadech. Ze zákona vyplývá, že pálení zahradního odpadu není povoleno. Shrabaný rostlinný materiál lze dát do kontejnerů na velkoobjemový odpad

nebo předat do sběrných dvorů. Na Praze 6 lze využít sběrné dvory v Proboštské ulici 1 (tel.:284 098 906 nebo 736 518 204), a v Jednořadě 2124 (tel 733 317 288) a mobilní sběrné dvory Drnovská, Aritma a Radimova.

Na webu naší radnice najdete i kalendář a mapu přistavování kontejnerů na velkoobjemový odpad:

http://www.praha6.cz/vok_mapa.html

Chápu, že zákazy a příkazy tak nějak nemáme rádi, ale co kdybychom se zamysleli nad souvislostmi a sami se rozhodli, jaké jednání je lepší a odpovědnější?

Odpad je vlastně cenný zdroj

Když se zamyslíte nad koloběhem živin na zahrádce, pochopíte, že vůbec nedává smysl na jedné straně vyvážet spousty vyprodukované biomasy (to jsou ty větve a listí) do sběrných dvorů a na druhé straně na zahrádku dodávat hnojiva. Pokud jsou to hnojiva organická, to znamená kompost a hnůj, pak aspoň své půdě

neublížíte, ale pokud všechno doháníte průmyslovými chemickými hnojivy, narušujete si křehkou rovnováhu mezi různými mikroorganismy a houbami, které v půdě žijí, a mezi rostlinami, které k nim mají symbiotické vztahy. Pak se nemůžete divit, že vám půda vysychá, organická hmota z ní mizí a na zahrádce začnete častěji mít něco podobného písku nebo tvrdý, spečený jíl.

Daleko lepší je si cennou biomasu, která nám může na naší zahrádku vrátit přírodním způsobem živiny, ponechat. A co tedy s ní?

Do **kompostu** můžete přidávat i semínka plevelů a vajíčka nebo kukly různých škůdců, pokud se vám podaří vyvolat proces horkého kompostování, kdy teplota stoupne až k šedesáti stupňům a nežádoucí organismy se zničí. Abyste toho dosáhli, musíte o kompost správně pečovat, provlhlčovat ho a přehazovat, a jelikož na to většinou nemáme moc času, na zahrádkách míváme spíše komposty „studené“, kde rozklad trvá déle

a kde přítomné organismy mohou přežít. Na přírodní zahrádce to ale příliš nevádí, protože jakýkoli expanzivní plevel nebo škůdce brzy narazí na nějakou konkurenci nebo přirozeného nepřítele.

Listí ovšem bývá na podzim tolik, že se nám na kompost vůbec nevejde. Pak můžeme přes zimu někde nechat **hromadu listí**, která se nám do jara rozloží, její objem se zredukuje na zlomek původního a vzniklou hmotu využijeme do kompostu nebo rovnou na záhony.

Sama pokládám za ideální způsob, jak zpracovat rostlinný odpad, **zvýšený záhon**. Na vyhlédnutém místě vyhloubíte zeminu a případné drny asi na výšku rýče (30 cm) a vykopanou půdu a drny odložíte stranou. Pak na dno narovnáte nejsilnější větve, na ně drobnější větvičky, na to listí, plevel a nejrůznější další rostlinné zbytky včetně neuzrálého kompostu. Na to položíte drny vzhůru nohama (tedy kořínky nahoru) a konečně navrstvíte zeminu. A je to! Škůdci a choroby se z takového „hrobečku“ ven nedostanou a rostliny, které budete na záhonu pěstovat, si budou po několik let brát živiny z organické hmoty, kterou jste uvěznili uvnitř. Přiznávám, je to trochu pracnější, ale aspoň ušetříte za fitko.

Větvičky a větve získané prořezáváním můžeme využít k **mulčování** (pokryvání půdy mezi dřevinami a pod trvalkami). Tenčí větvičky stačí prostě rozstříhat zahradnickými nůžkami a na ty silnější si můžete pořídit štěpkovač, zvláště když máte dřeva z prořezávání každoročně hodně. Nebo co takhle krbová kamna na dřevo? Docela o nich uvažuji, protože hledění do opravdového ohně je opravdový balzám na duši, a ještě bychom trochu ušetřili za plyn. No nemyslíte?

Eva Hauserová

Jsme na tom již lépe?

V dnešní době, kdy fungují sběrné dvory, a kdy se staré resty daří postupně likvidovat, je naše okolí již relativně čisté (Kotlářka, Paťanka, šarecké stráně, Pahoubka). Bylo hůř. Kdo pamatuje léta sedmdesátá a osmdesátá, kdy přibývalo nepotřebných krámů, odpadků a lidské bezohlednosti, pamatuje také všude kolem černé skládky.

Jako připomínku té doby, a jako mento pro ty, kteří ještě i dnes svůj odpad ze zahrádky či z domova rádi uklidí do blízkého lesa, otiskujeme veršičky, otištěné před lety v časopise Mladý svět. Autora jsem se, po té době, ani nepokoušel zjistit. Ne tak paní šéfredaktorka Mgr. Čumplová. Ta se ve světě literatury a písma vůbec pohybuje bravurně. Nejenže autora vypátrala – vypátrala dokonce dva!

V časopise Květy, na podzim 1980, byl jako autor uveden Miroslav Chudáček a na jaře následujícího roku byl v Mladém světě stejný text spojován s duchcovským písničkářem Broňkem Hyrmanem. Ale už bych se po tom raději dál nepídil. Dejme tomu, že následující verše složili spolu, třeba někde na trampské Portě:

*Znám křišťálovou studánku
kde nejrůdnější je les,
tam leží ucho od džbánku
a pekáč samý rez.
A vedle toho pekáče
se válí klubko drátků.
Bylo by ti tu do pláče,
básníku J. V. Sládku.*

Tro

Přírodní divadlo v Divoké Šárce

Vypravíte-li se tam přes rok, tedy jindy než první víkend v září, nenajdete nic než přírodu, z větší části zalesněnou stráň nad údolím Šárceckého potoka. Jedenkrát do roka se to tu ovšem dramaticky promění - z planiny bývalého hradiště i z údolí sem míří tisíce lidí, šipky vedou k přírodnímu divadlu v Šárce.

První dějství (1913-1924)

S ambiciózním projektem přírodního amfiteátru přišel před první světovou válkou pěvec Emil Pollert (první basista operního souboru Národního divadla) spolu s divadelním podnikatelem, spisovatelem a režisérem Antonínem Fenclem. Nápad byl nesen dobovou estetikou symbolistického divadla (= divadlo, jehož hlavní postavou je dav a obrací se k davům diváků, takzvané „davové divadlo“) a aktuálně zjitřeným vlasteneckým duchem. „Každý rok chceme nějakou atrakci velkou a křiklavou pro známost Prahy, která musí za půl století předhonit prázdnou a fádňí Vídeň,“ psalo se tenkrát ve čtrnáctideníku Český svět.

První představení se zde konalo 16. května 1913, volba padla symbolicky na českou národní operu - Prodanou nevěstu od Bedřicha Smetany a musel to být epochální zážitek: údajně se na něm včetně všech statistů podílelo kolem šesti set účinkujících, celková hrací plocha nad Čertovým mlýnem obsáhla 4 tisíce metrů čtverečních. Organizátoři dokázali během rekordně krátkého času zajistit veškeré zázemí pro divadelní provoz, zajistit přístup pro pěší i povozy, pamatovali rovněž na občerstvení a sociální zařízení pro diváky, nechyběla ani lékařská, hasičská a policejní služebna. Vstupenky se prodávaly předem, u pokladny v Šárce si mohli zájemci v den konání představení

zakoupit i libreto a noty s klavírním výtahem Prodané nevěsty.

Velkoryse pojednaná realistická scéna zahrnovala náves se sochou sv. Jana Nepomuckého a studnou se zvoničkou, velkou bránu, doškové chalupy, stánky s perníkem, hospodu, kostelík na skalnatém ostrohu, maringotku, před níž byla uvázána koza s kůzlem. Maringotku zakoupil výtvarník inscenace od skutečného komedianta z pražské Štvanice, který ji údajně s rodinou za buřty, pivo a stokorunu dotáhl až do Šárky.

Ještě téhož roku se do Šárky přenesla inscenace Šubrtova historického dramatu Jan Výrava, válka pak zdejší divadelně podnikatelskou aktivitu utlumila. Antonín Fencel se pak ještě několik let pokoušel započatou tradici obnovit, představení se zde pořádala každoročně až do roku 1922, ale zájem o přírodní scénu postupně ochaboval - zčásti kvůli její odlehlosti, zčásti kvůli rozmarům počasí, zčásti vlivem nových kulturně-společenských priorit - a v roce 1924 divadlo zaniklo.

Druhé dějství (2005-...)

Ducha projektu, o němž si po dlouhá desetiletí už jen vyprávěli ti, co to tenkrát zažili, a ti, jimž to vyprávěli ti, kdo to zažili, oživila skupina divadelních nadšenců před jednácti lety. Každý rok se v přírodním divadle v Šárce „dává“ opera, pořadatelem je soukromá divadelní společnost, nastudování je z větší části dílem týmu umělců spjatých s Národním divadlem, realizaci umožňuje podpora městské části Praha 6. (Proto také datum konání v září a nikoliv historicky věrně v květnu. 4. září 1920 podepsal totiž prezident T. G. Masaryk zákon, kterým se sedm z deseti katastrálních území dnešní městské

části Praha 6 stalo součástí hlavního města, což se vedení šestkové radnice rozhodlo považovat za datum vzniku Prahy 6.

Prvním představením v novodobé historii šáreckého přírodního divadla byla symbolicky opět Prodaná nevěsta, na niž došlo také v roce stého výročí letní scény v roce 2013 – přišlo se na ni podívat přes 16 tisíc diváků (kapacita divadla je 10 tisíc míst k sezení, dalších 8 tisíc návštěvníků může ještě všelijak postávat).

Dramaturgie se drží české operní tradice, od roku 2005 zde mohli diváci shlédnout – kromě Prodané nevěsty – Rusalku, Jakobína, Libuši, Dalibora, Hubičku, Čerta a Káča a letos Dvě vdovy.

Do původní podoby divadlo sice už obnoveno nebude, ale rozdílů oproti době přes sto lety kupodivu není zase tak moc. Stejně jako dnes byl i tenkrát projekt přijmán s obrovským nadšením, ale měl i své kritiky – vytýkali mu například problematickou akustiku nebo ekologickou bezohlednost. Na začátku 20. století nebyly svahy údolí zalesněné a akustika prostoru byla lepší, ale samozřejmě nikoliv ideální – provozování hudby primárně psané pro uzavřené prostory pod širým nebem vždycky něco padne za oběť. V rámci protipovodňových opatření tu byly později vysázeny lesní porosty, přímo v hledišti byl založen ovocný sad. Dnes je veškerý zvuk amplifikován, což je pro jednoho mého kolegu důvod, že se zařekl, že na operu do šáreckého divadla nikdy nepůjde. Na druhé straně znám lidi, kteří by za nic nešli na operu do kamenného operního domu – první víkend v září si ale zabalí deku a pláštěnku a jdou si užít operu do Šárky. Z naší Hanspaulky jsou to pěšky necelé dvě hodiny, takže tam a zpět i s představením celodenní výlet. Tak zase za rok.

Wanda Dobrovská

Starosta MČ Praha 6, Mgr. Ondřej Kolář
a Svatomatějská farnost ve spolupráci
s Pernikářským sousedstvem
Vás srdečně zvou na Malou milou

7. Svatomichaelskou pout'

Ve čtvrtek 29. 9. 2016

PROGRAM

Od 15 hod. „Randez – vous“ (kávová společnost, voňavé perníkové občerstvení, květinářství, stánek s výrobky klientů Domova Svaté Rodiny, tvořivé dílny: zdobení perníčků, drátování, malý dětský orientační běh)

Od 15:15 divadlo nejen pro děti – Pinocchio – loutkový příběh pro děti i dospělé v podání divadla Fígl

Od 16:16 přivítání čestných hostů, bohoslužba slova – nešpory (farář svatomatějský, kazatelem děkan Vyšehradské kapituly a farář svatovojtěžský), poté: předání cen soutěžícím dětem, seznámení s děním kolem kaple v posledním roce

Od 17:17 malý večerní koncert před setměním – České hudební nešpory 1693 – hraje a zpívá Capella Michaelis pod vedením Michaela Pospíšila

Od 19:19 malé závěrečné povídání v setmělé kapli

Během celého odpoledne prohlídky kaple s malou výstavou o dějinách kapličky s komentářem Marie Kuldové a Marie Filipcové. Odpolednem a večerem svým slovem provází Marie Hodinářová

VSTUP ZDARMA

Kaple sv. Michaela Archanděla

(na křižení ulic Duchoslávka
a Na Pernikářce v Praze 6)

Čtvrtek 29. 9. 2016 od 15 do 20 hodin

LIST VŠECH OBYVATEL HANSPAULKY A BABY
ČTENÍ O DNEŠKU I O DOBÁCH MINULÝCH

HANSPAULKA

VYDÁVÁ:

Tělocvičná jednota Sokol
a Základní škola Hanspaulka

Redakce: Mgr. Ludmila Čumplová

Redakční rada: Stanislava Búchová,

PhDr. Wanda Dobrovská, Mgr. Eva Hauserová,

Mgr. Marie Kuldová, Libuše Novotná,

Ing. Marie Pojerová (ředitelka ZŠ),

PhDr. Jindřich Schwippel, Ing. Ladislav Trojan

Za věcný obsah článků odpovídají autoři

Redakce: e-mail: knihovna.zsh@seznam.cz

Grafická úprava: Markéta Jodasová

Tisk: Kopírování Havránek, Jungmannova 3, Praha 1

Tělocvičná jednota Sokol Praha-Hanspaulka,

Na Hanspaulce 2, 160 00 Praha 6

Tel.: 233 333 820

Číslo účtu TJ Sokol: 162860329/0800,

variabilní symbol 05010

E-mail: info@sokol-hanspaulka.cz

Internet: <http://www.sokol-hanspaulka.cz/>

Základní škola Hanspaulka,

Sušická 29/1000, 160 00, Praha 6

Tel.: 224 310 365

E-mail: zshanspaulka@zshanspaulka.cz

Internet: <http://www.zshanspaulka.cz>

DĚKUJEME PŘÁTELŮM, kteří dobrovolnými příspěvky
podporují vydávání časopisu.

Děkujeme spolupracovníkům, kteří bez nároku
na honorář píší články,

obstarávají grafickou úpravu, korektury a distribuci.

Uzávěrka tohoto čísla 20. 8. 2016

Uzávěrka příštího čísla 20. 11. 2016

Časopis je vydáván s finanční podporou

Městské části Praha 6.

Časopis Hanspaulka na internetu:

<http://www.sokol-hanspaulka.cz/html/casopis.php>

INFORMACE

■ KNIHOVNA ZŠ HANSPAULKA I PRO VEŘEJNOST

Přes devět tisíc knih pro děti i dospělé. Vchod ze Sušické ulice.

Otevřeno: Pondělí 12 – 18

Úterý 9 – 15

Středa 12 – 15

Čtvrtek 10 – 18

Pátek 12 – 15

■ PUBLIKACE Z HISTORIE HANSPAULKY

Hanspaulka I. / Historie, vzpomínky, zajímavosti. 175 s. – **135 Kč**

Hanspaulka II. / Historie, vzpomínky, zajímavosti. 175 s.,

3 volné přílohy – **141 Kč,**

Kronika Květnového povstání v oblasti dnešní Prahy 6 – **270 Kč**

Pohlednice Hanspaulka

Série č. 1 – 12 ks + 1 dlouhá – **53 Kč,** Pohlednice dlouhá – **5 Kč,**

Jednotlivé malé – **4 Kč,** Série č. 2 – 12 ks – **60 Kč,**

Jednotlivá pohlednice – **5 Kč**

Starší čísla časopisu Hanspaulka z let 1998 – 2015

Kde? Ve školní knihovně ZŠ Hanspaulka

v pondělí, úterý a ve čtvrtek v provozní době knihovny.

■ GRAFICKÉ PRÁCE

Vizitky, letáky, firemní tabule, řezaná grafika

www.makidesign.cz, marketa.jodasova@volny.cz, 606 440 122

■ SLUŽEBNA MĚSTSKÉ POLICIE MĚNÍ ÚŘEDNÍ HODINY

Strážníci jsou občanům Hanspaulky k dispozici

vždy ve středu **od 16 do 17 hodin,**

mimo tuto dobu byste je měli potkávat v ulicích.

■ TJ SOKOL PRAHA HANSPAULKA NABÍZÍ PLACENÉ MÍSTO

účetní/účetního

na částečný pracovní úvazek **od ledna 2017.**

Možnost rozšíření o administrativní práce, podle dohody.

Nabídky a dotazy posílejte na email:

info@sokol-hanspaulka.cz

nebo osobně do kanceláře **Sokola Praha Hanspaulka,
Na Hanspaulce 2, Praha 6.**

Na Pískách

Foto z roku 1929

Foto z roku 2016